

”בכירים מספרים”

אל”מ אריה בר-חן

סיפור מורשתו של קצין החימוש, אל”מ במיל’ אריה בר-חן, הכולל את מסלול תפקידיו לאורך השנים, את אתגריו המרכזיים בתקופת שירותו וכן את הערכים המרכזיים של חיל החימוש בעיניו.

מגיש: סרן אור מוסקוביץ’ – קח”ש חטיבה חטיבת
אלכסנדרוני

”בכירים מספרים” – אל”מ אריה בר-חן

1. פרטיים אישיים :

שם מלא: אריה בר-חן.

דרגה: אל"מ (אלוף משנה).

מצב משפחתי: נשוי + 2.

תאריך לידה: 07/05/1955 (גיל: 59).

השכלה: תואר ראשון B.S.C בהנדסת תעשייה וניהול – אוניברסיטת

בן גוריון (ב"ש), ותואר שני M.B.A בכלכלה ומנהל עסקים.

מקום מגורים: קיבוץ גשר הזיו.

תחום עיסוק כיום: סמנכ"ל תפעול בחברת 'טמבור'.

תאריך גיוס: 07/05/1975 (גיוס שני).

תפקיד אחרון בשירות: מפקד מש"א 7100 (מאוחד).

שנת פרישה מצה"ל: 2002.

2. מסלול תפקידים ורקע צבאי :

מס"ד	תפקיד / רקע צבאי	תקופה	דרגה	אירוע מכונן
1	גיוס לחיל החימוש והשלמת טירונות	1975	טורי	
2	קורס מכונאי מג"ח – בה"ד 20	1975	טורי	
3	שירות בחוליה טכנית פלוגתית בגד' שריון 52/401 באוגדה 252 – שירות בסיני	1975-1977	רב"ט	
4	קורס קצינים בסיסי בבה"ד 1 ולאחר מכן השלמה חילית בבה"ד 20	1977-1978	סג"ם	
5	ממח"ג שריון 52/401 (כ-9 חודשים)	1978	סג"ם	קליטת נגמ"שי פיטר לגדודים
6	קח"ש שריון 195/401	1978-1979	סגן	
7	קח"ש עוצבת התבור	1979-1981	סגן	
8	לימודים אקדמאיים – הנדסת תעשייה וניהול	1981-1985	סרן	מלחמת לבנון הראשונה
9	מ"פ סדנא במרכז הובלה (טירה)	1985-1987	סרן	
10	מפקד ב"מ 5 (נגמ"שים) במש"א 7200 בחיפה	1987-1991	רס"ן	ממקימי ליין האכזריות
11	רע"ן בקרה וביקורות באט"ל	1991-1993	סא"ל	
12	מפקד מפעל הרכבה מפעל הרכב טירה	1993-1995	סא"ל	סגירת ליין האכזריות
13	מפקד מפעל הרכב טירה בחיפה	1995-1998	אל"מ	פרויקט איחוד המשאות
14	מפקד מש"א 7100 (מאוחד) בתל השומר	1998-2001	אל"מ	
15	פרישה מצה"ל	2002	אל"מ	

3. הערכים המרכזיים של חיל החימוש בעיני אל"מ אריה בר-חן :

- **חברות ורעות** – הכל מתחיל בחברות וברעות בין אדם לחברו ובין האנשים. ללא ערכים אלו גם אנשים מוכשרים ככל שיהיו לא יגיעו למקומות גבוהים ולהישגים. רעות באה לידי ביטוי בקשר בין אנשים, שאינו תלוי באינטרסים של אחד מהצדדים, ולמעשה אנו חיים במערכת צבאית המחייבת כוחות משותפים וערבות הדדית.
  - **מתן שירות** – אנו בחיל החימוש, חייבים להבין כי זהו כבוד גדול להיות "נותני שירות". היום כשמסתכלים על כל המלחמות והמבצעים שמדינת ישראל עברה, ניתן לומר בוודאות כי ללא לוגיסטיקה בכלל ומערך האחזקה בפרט (כי הוא חלק בלתי נפרד מהלוגיסטיקה) שום דבר לא היה זז, ומערכים אלו היו חשובים מאין כמותם.
  - מתן שירות צריך להיעשות בחדווה ובכיף, ללא התנערות מאחריות.
  - דוגמא שחרוטה מאוד בזיכרוני: כשמג"ד יחש"מ שמשון, בתקופת מבצע "ענבי זעם" צלצל אלי כמפקד מפעל הרכב טירה לבקשת סיוע, על אף שהייתי מחויב לתוכנית עבודה שנתית ולמעקב קפדני לדיווח שעות עבודה במרכז, סייעתי בשילוח חוליות אחזקה להידראוליקה – מלגזות ומנופים לפיקוד צפון, וזאת על מנת לתת שירות ולסייע בכל שנדרש למאמץ.
  - **מקצועיות** – ערך מרכזי בחיל החימוש בכלל וכקצין חימוש בפרט. כאשר לא נהיה מקצועיים, פשוטו כמשמעו – "לא יספרו אותנו".
- אנו מחויבים למקצועיות ולמתן מענה עד לפרטים הקטנים ולפתרון בעיות ביצירתיות ותוך כדי חתירה למגע.
- לצערנו, החינוך לטכנולוגיה נעלם, והיום יש לתת דגש בנושא המקצועיות, וכך נבוא לידי ביטוי ביתר שאת.

במהלך שירותו הצבאי, התמודד אלי"מ אריה בר-חן עם אתגרים שונים ומשמעותיים, אך שניים מרכזיים שאותם ציין במהלך שיחתנו הינם:

- **פרויקט איחוד המש"אות** – בספטמבר 1995 הוקמה ע"י ראש אג"א ועדה לרה-ארגון מש"אות חיל החימוש. הועדה החליטה על איחוד מש"אות 7100 מפעל הרכב טירה למרכז אחד הכולל 5 מפעלים כאשר מפעל הרכב טירה הופך למפעל הרכב בשלוחה הצפונית בחיפה. כל משימות דיגום הנגמ"ש הועברו לחצר מש"א בתל השומר. שינוי זה גרר ירידה משמעותית בכ"א מכ-1600 עובדים לכ-600 עובדים הערוכים ב-5 בתי מלאכה ומטה מצומצם – אלי"מ אריה בר-חן היה שותף מלא לפרויקט זה, ובסיום תפקידו כמפקד מפעל הרכב טירה, פרויקט זה יצא לאור.
- **הקמת ליין נגמ"ש האכזרית** – אלי"מ אריה בר-חן, כמפקד ב"מ 5 (בית מלאכה לנגמ"שים) במפעל הרכב טירה, בחיפה, היה ממקימי ליין פרויקט נגמ"ש האכזרית.
- ליין ייצור האכזרית בוצע במספר דגמים שונים, כאשר הספק הייצור עמד על 4 אכזריות לחודש (ייצור אכזרית בשבוע!).
- פרויקט ליין האכזרית היווה אתגר ונדבך בייצור אמל"ח – ייצור נגמ"ש האכזרית היה מורכב משלבים רבים וממשמעויות ארגוניות נוספות, אשר דוגמא מרכזית אחת הייתה הסבת רתכי אלומיניום לרתכי שריון ע"י הקמת ביה"ס לריתוך שריון. תהליך הייצור כלל תחנות עבודה שונות – תחנות העבודה המרכזיות בליין האכזרית היו:
  - תחנות חיתוך: השחזות, הברגות, ריתוכים באמצעות שבלונות למתקונים.
  - תחנת הרכבת תאי לחימה.
  - תחנת שידוך (תא לחימה לתובה).
  - תחנת דיגום פנים.
  - תחנת מיגון.
  - תחנת צביעה פנים/ חוץ.
  - תחנת אוטומטיבי: כללה בין השאר הרכבת מזקו"ם, חטיבת כוח (מנוע) והרכבות החשמל.אריה, כסא"ל בתפקידו כמפקד מפעל הרכב טירה סגר מעגל בסיום ליין האכזרית, אשר גם כלל טקס גדול מאוד מפעל הרכב טירה בסיום האכזרית ה-100.

כמפקד מש"א, תרמנו רבות למערך השדה ולשטח, וסיפקנו פתרונות ייחודיים ויצירתיים לבעיות שהועלו מלמטה, מהדרג הלוחם וכן עפ"י דרישות מבצעיות שונות.

בתקופתי, מוצבי צה"ל בגזרת הצפון היו חשופים לירי מלבנון, וחטפו טילי נ"ט רבים במהלך המלחמה – כדי למנוע את פיצוץ הטילים, יצרנו מיגון יחודי, המונע פגיעה במוצב.

בתקופתי, התרחש אירוע תאונת בט"שית, בה בט"שית (כלי רכב לסיור בביטחון שוטף) התהפכה באזור הר-דב. לאחר תחקור אירוע הבטיחות, עד לרמת המטכ"ל, קיבלנו במש"א משימה להתקין שו"ש (שינוי ושיפור להגברת הגנה על הנוסעים ברכב בעת התהפכות. גזרות הלחימה.

משימה זו כללה בין השאר את השלבים הבאים : איתור כלל רכבי הבט"שית במערך צה"ל, בדיקה ומיפוי של רכבים אלו (ביקורות תקופתיות), ביצוע התקנת קשתות התהפכות מפעל הרכב טירה עצמו וכן משלוח חוליות אחזקה להתקנת השו"ש בכל רחבי המדינה. הפעילות בוצעה בלילה אחת, בבת אחת, לכלל הסד"כ שנדרש לכך.

6. אירוע/ סיפור מכונן במהלך שירותו

של אל"מ אריה בר-חן :

אחד הסיפורים הזכורים לי במהלך שירותי הצבאי, ובהיותי קצין צעיר ונועז, מתקשר לערך הרעות והחברות שצוין קודם לכן. במהלך תפקידי כקח"ש גדוד שריון, ביצע הגדוד תרגיל גדודי (תרג"ד) בסיני. כחלק מהתרגיל מבוצע תרגול של חניון לילה גדודי וכן אקט של השלמת הלוגיסטיקה לגדוד. מפקד הגדוד (מג"ד) עולה ברשת הקשר מול מ"פ המפקדה ומנסה לאתרו על מנת להתחיל את התרגול, אך ללא מענה. בתוך דקות ספורות, מפקד הגדוד מתעצבן, אך עדיין ללא מענה מצד מ"פ המפקדה – פלוגת המפקדה אינה מתפקדת ויש לתספק את הכלים באופן מידי. באותה עת, לקחתי את המושכות לידיים, ובתור קח"ש פיקדתי על פלוגת המפקדה, וביצעתי את התרגול לפלוגות הגדוד, שכלל בין היתר את תדלוק הרק"ם, דחיפת מים, מזון ותחמושת. בסוף – מפקד הגדוד, במהלך התספוקת, יורד מהטנק שלו, נושק לראשי ומברך אותי על התושייה ועל התרגול המוצלח – זוהי בדיוק הנקודה בה עלינו להבין כי לכל אחד אחריות משותפת לכשירות ולכוננות היחידה, וזה בדיוק מה שביצעתי באותו הזמן.

7. תרומתו ומאפייניו הייחודיים של חיל החימוש עבור אל"מ אריה בר-חן :

מבחינתי, חיל החימוש היה תמיד ויהיה משפחה גדולה, ואפילו היום אני מוכן, על אף הקושי לחזור לבצע את התפקידים שביצעתי.

חיל החימוש הינו חיל תומך לחימה, אשר עיקר עיסוקו הוא באחזקת אמצעי הלחימה של כוחות היבשה, לרבות: תחמושת, נשק קל וכבד, טילים, כלי רכב, כלי רכב קרביים משוריינים, טילים נגד טנקים, אמצעי סיוע לחימה, כגון אמצעי חילוץ וגרירה, מנופים, מלגזות ומערכות רבות אחרות. לחיל גם יחידות המעורבות בפיתוח אמל"ח בשיתוף עם התעשיות השונות.

כמפקד המש"א, תרומתו ומאפיינים הייחודיים של חיל החימוש באו לידי ביטוי בתחומי עשייה רבים במש"א, שהמרכזיים ביניהם היו:

- אחזקה של רק"ם, טנקים, רכב, נשק, מכשור רפואי וציוד מע' תקשוב בבסיסי המש"א השונים ועל ידי חוליות ייעודיות המגיעות לכל יחידות השדה.
- הסבה והשבחה של אמצעי לחימה ומכללים (כגון מנועים וממסרות) על פי דרישות הצבא במטרה לשפר את השירות וזמינות האמצעים ולצמצם את עלויות האחזקה והתפעול.
- בליין ה'מרכבה' וה-'נמר' מיוצרים במש"א מכללים וחלקים לפרויקטים ולבסוף מורכבות הפלטפורמות ומסופקות ליחידות הלוחמות.
- אחזקה והתקנה של אמצעי תצפית ומערכות תקשוב על תרנים ומתקני קשר בפריסה ארצית ולאורך קווי הגבול.
- המרכז מציע שירותי פיתוח, תכנון ותכן במגוון תחומי ההנדסה: חשמל, אלקטרוניקה, חוזק ודינמיקה, שליטה ובקרה, פיקוד ומיזוג אוויר וזאת בעזרת ביצוע סימולציות הנדסיות ושימוש בתוכנות תיב"מ המתקדמות ביותר.
- המרכז משמש כ'בית מערכת' לאחזקת מע' תקשוב עם מגוון רחב של אמצעים בתחום הקשר, התקשוב והאלקטרואופטיקה במערך היבשה בכלל.
- במרכז קיים ביה"ס לריתוך שריון המכשיר ומסמיך את הרתכים בכלל הצבא.
- תכנון והתקנת פרויקטי מיגון ע"ג רכבים, רק"ם ומגנים נייחים.

אכזרית	
	
מידע כללי	
סוג	נגמ"ש כבד
מדינה מייצרת	ישראל
שנת ייצור	1988
דגם קודם	נגמש"ט, נגמח"ן
דגם עוקב	נמ"ר
מערכה מרכזית	הלחימה ברצועת הביטחון האינתיפאדה השנייה מלחמת לבנון השנייה מבצע עופרת יצוקה מבצע צוק איתן
מידע טכני	
אורך	6.20 מטרים
רוחב	3.60 מטרים
גובה	כ-2 מטרים (כולל מקלעים)
משקל	44 טונות
מהירות	65 קמ"ש (מרבית)
טווח פעולה	לא ידוע
חימוש עיקרי	עמדת קטלנית או "מאג רפא"ל"
חימוש משני	מקלעי מאג 7.62 מ"מ
מנוע	דיזל, 650-850 כוח סוס
מיגון	מסווג
צוות	3 + 7 לוחמים